

U KA'AP'ÉEL NOJ JAAJATSAL
BA'AX UNAJ U
BEETA'AL TI'AL
MA' U YANTAL
JUMPÁAYKUNAJIL

Ba'ax unaj u beeta'al ti'al ma' u yantal jumpáaykunajil

Artículo 9.- (Ku luk'sa'al le chúuka'an xóot' ts'iibil yéetel ku juts'a'al le ku taal tu paachilo')

U chúuka'an xóot' ts'iibil luk'sa'an DOF 20-03-2014

Yéetel le ba'ax jets'a'an ti' le yáax articulo ti' le u noj a'almaaj t'aanil Méxicoe' yéetel Artículo 1, u ka'ap'éeel chúuka'an xóot' ts'iibil, tu xóot' ts'iibil III ti' le A'almaaj t'aana', ku jets'a'al táan u yúuchul jumpáaykunaj, ichil u láak'o'ob:

U chúuka'an xóot' ts'iibil luk'sa'an DOF 20-03-2014

I. Ma' u k'a'amal wáa u ch'a'abal u p'áatal tu najil xookil jala'ach wáa le ku bo'otalo', bey ti' le áantaj ti'al u ts'o'oksik u xook;

U xóot' ts'iibil k'exa'an DOF 20-03-2014

II. U je'ets'el ba'ax ku kaansbil, bix ku ka'ansbil yéetel ba'ax yéetel ku ka'ansbil tu najil xook ma' unaj u péek'tsil xma keetil wáa ka'a u kaans u paalitsilta'al;

III. U wet'a'al u yéeya'al tu'ux ku meyaj, wáa u p'iitkunsal u páajtalil u yok'ol xook, u p'áatali' yéetel u náachkunsik.

IV. U jets'a'al jejeláas náajalil, u yutsbe'enil meyaj yéetel bix kéen u beet u meyaj ti'al jump'éeel léeyli' meyaj;

V. U yila'al ma' u yok'ol wáa u p'áatal ti' nu'ukbesajilo'ob ti'al u ka'ansa'al meyaj yéetel u bin xook ti'al beetik u meyaj;

U xóot' ts'iibil k'exa'an DOF 20-03-2014

U ka'ap'éel noj jaajatsal

VI. Ma' u tsola'al wáa ma' u chúuka'an tsola'al le ba'ax k'a'abet u yojéeltik yo'olal u páajtalil yaan ti' yo'olal u xiibil wáa u xch'uupil yéetel yo'olal u yantal u paalal wáa ma' u cha'abal u jets'ik jaytúul yéetel ichil buka'aj ja'abil ku yantal u paalal;

U xóot' ts'íibil k'exa'an DOF 20-03-2014

VII. Ma' u ts'a'abal wáa u ku k'áata'al ka'a u beet wáa ba'ax yo'olal u ts'a'akal tumen ts'aknalil, wáa ma' u yu'uba'al u t'aan yo'olal bix ku ts'akbil yéetel le bix ku páajtale' wáa ba'ax yéetele';

VIII. Ma' u cha'abal u keet táakpajal ti' múuch'kabil wíiniko'ob, wáa ti' jump'éel partido político o láak' múuch'kabil;

IX. Ma' u cha'abal u táakpajal wáa u k'áata'al ka'a u beet wáa ba'ax yo'olal política yéetel, a wa'alten yo'olal u páajtalil u yéeyaj, u yéeya'al ti'al u beetik u jala'achil, beeyxan ti'al u táakpajal ti' u tuukulil u meyaj yéetel u meyaj jala'achil yéetel u nu'ukbesajo'ob, ichil le ba'ax jets'a'an ti'al ka'a béeyak u beeta'al le meyajjo'.

X. Ma' u cha'abal u yantal ba'al u ti'al, u kanáantik yéetel u meyaj ti' wáa ba'ax ba'alil;

XI. Ma' u luk'sa'al wáa u talamkúunsa'al ti' u kanáanta'al u páajtalil tumeen jala'ach;

U xóot' ts'íibil k'exa'an DOF 07-06-2013

XII. Ma' u cha'abal wáa u luk'sa'al u páajtalil u yu'uba'al u t'aan yéetel u pe'ech'el u yóol, ti'al u yáanta'al; yéetel

Ba'ax unaj u beeta'al ti'al ma' u yantal jumpáaykunajil

u yantal juntúul máak u sut u t'aan ti' u láak' t'aan
ti' le takpoolali táan u yúuchulo', je'el bix u ya'alik le
jets't'aanilo'ob táan u meyajo'obo'; beeyxan le mejen
paalalo' yaan ti'ob u páajtalil u yu'uba'al u t'aano'ob.

U xóot' ts'íibil k'exa'an DOF 20-03-2014

XIII. U beetpajal wáa ba'ax suuka'an u beeta'al ba'ale' ku
beetik ma' u yantal keetil, ku pech'óoltik wíinik;

U xóot' ts'íibil k'exa'an DOF 20-03-2014

XIV. Ma' u cha'abal u yéeyik máax yéetel u biis u kuxtal
wáa u ts'óokol u beel;

XV. U péektsita'al p'ektalil yéetel u lóobilta'al wáa máax
yéetel oochelo'ob wáa k'uben t'aan ti' le túumben
nu'ukulo'ob wáa medios de comunicación;

U xóot' ts'íibil k'exa'an DOF 20-03-2014

XVI. Ma' u cha'abal u ya'alik ba'ax ku tukultik, u we'et'el
ba'ax ku tukultik, u k'uulinajil, le ba'ax suuka'an
u beetik yo'olal u k'uj, lela' ma' u taasik talam ti' u
kuxtal yaanal máak;

XVII. Ma' u biisa'al k'ulinajil ti' le máaxo'ob k'alo'ob yo'olal
tu beeto'ob wáa ba'ax loobilo', wáa le táan u ba'atel
yo'olal u lu'umilo' wáa le táan u meyaj ichil jump'éel
molayil toj óolal wáa áantaj;

XVIII. Ma' u núuka'al wáa ba'ax k'áatchi'il ku beeta'al
yo'olal u meyaj jala'ach, ma' tech u yokol le wáa
jayp'éel ku kanáanta'al tumeen u a'almaj t'aanil

U ka'ap'éel noj jaajatsal

jump'éel noj lu'um wáa le mokt'aano'ob u beetmaj le nukuch lu'umilo'ob yo'olal le ba'axa';

XIX. U xaankunsa'al u beeta'al le ba'ax k'a'abet ti'al u jóok'ol táanil tu kuxtal wíinik, a wa'alten mejen paalal, yéetel u p'iisil u kanáanta'al mejen paalal;

U xóot' ts'iibil k'exa'an DOF 20-03-2014

XX. Ma' u cha'abal u yokol ichil le jejeláas áantajo'ob ku ts'áik le jala'acho' wáa u talamkúunsa'al ti'al u béeytal u yantal ti' u páajtalil u ts'a'akal, ma' bey wáa le a'almaj t'aan u jets'maj yo'olal wáa ba'axo'.

XXI. U talamkúunsa'al u páajtalil ti'al u tséentikubáa, ti'al u yantal u yotoch, u náaysik u yóol yéetel u béeytal u k'amik ma'alob ts'aakil, je'el bix u jets'maj le a'almaj t'aano';

XXII. Ma' u ts'a'abal ti' le áantaj ku ts'áik jala'ach wáa ba'ax molayil ku beetik meyaj ti'al tuláakal máako', beeyxan u talamkúunsa'al u páajtalil u máan yéetel jáalk'abil ti' kúuchilo'ob tu'ux ku máan je'el máaxake'.

XXII. Bis. U mina'antal u páajtalil tu'ux u máan máake', bey je'el bix le kis buuts' púutik maako', u tsola'al ba'ax a k'áat a wojéelte, u yantal túumben nu'ukulo'ob yéetel bix je'el a tsikbal yéetel u láak' máake', yéetel meyaj wáa kúuchil tu'ux suuka'an wíinik;

U xóot' ts'iibil k'exa'an DOF 20-03-2014

Ba'ax unaj u beeta'al ti'al ma' u yantal jumpáaykunajil

XXII. Ter. Ma' u beeta'al ba'ax unaj ti'al ka'a yanak u páajtalil u kuxtal, tuláakal le máaxo'ob yaan wáa talamil yéteel u wíinklalo';

U xóot' ts'íibil k'exa'an DOF 20-03-2014

XXIII. U paalitsilta'al máak wáa a to'otopik wáa máax yéetel p'a'astik tu tán máak;

XXIV. Ma' u cha'abal u táakapajal ti'jejeláas meyaj je'el bix le ketlam báaxalo', ti'al u náaysik u yóol wáa u chíikul u miatsil;

XXV. U xu'ulsa'al wáa ma'a u cha'abal u beetik u t'aan, ba'ax suuka'an u beetik, ti' meyajilo'ob tu tán kaaj wáa k'ala'an, je'el bix jets'a'anil wáa ba'ax jets't'aanile';

XXVI. U talamkúunsa'al wáa ma' u ts'a'abal u ju'unil tumeen jala'ach ti'al u béeyta'al u meyajta'al tuláakal le ba'ax yaan tak bak'pachilo', chéen p'el ts'o'ok u beeta'al ba'ax u jets'maj le a'almaj t'aan kanáantiko';

U xóot' ts'íibil k'exa'an DOF 20-03-2014

XXVII. U péektsilta'al p'ektajil, ba'atel, p'a'astalil, a'ala'al ba'al, ch'a'a paach wáa u tséelinkúnta'al máak;

U xóot' ts'íibil k'exa'an DOF 20-03-2014

XXVIII. U beeta'al wáa u péektsilta'al u loobilta'al u wíinklal máak, u xiibil wáa u xch'úpil wáa u tuukul, u luk'sa'al ba'ax yaan ti' wáa u taak'in yo'olal buka'aj u ja'abil, yo'olal wáa xiib wáa ko'olel, wáa yaan ba'ax

U ka'ap'éel noj jaajatsal

talamil ti' yéetel u wíinklal, yo'olal bix u wíinklal,
wáa ba'ax nook'il ku búukintik, yo'olal le t'aan ku
beetiko', u péektsik u yich wáa u k'ab, wáa yo'olal
tumeen ku ya'alik tu táan kaaj wáa jats'uts u yilik
xiib wáa ko'olel, beeyxan u láak' wáa ba'ax ku
jumpaykunaj;

U xóot' ts'iibil k'exa'an DOF 20-03-2014

XXIX. A wa'alik wáa ba'ax k'aas wáa a chíimpoltik u
páajtalil le máax yaan ba'ax talamil ti'ob yéetel wáa
ba'ax drogao'; wáa ts'o'ok u yáax antal wáa ti' yaan ti'
jump'éel kúuchil k'alab, wáa ti' kúuchilo'ob tu'ux ku
ts'a'akal máax yaan talamil ti'ob yéetel u tuukul wáa
yéetel u múul bisikubáa yéetel u láak' máak;

U xóot' ts'iibil k'exa'an DOF 20-03-2014

XXX. Ma' u ts'a'abal taak'iin bey áantaj ti' máax yaan
wáa ba'ax talamil yéetel u wíinklale' yéetel nukuch
wíiniko'ob;

U xóot' ts'iibil k'exa'an DOF 20-03-2014

XXXI. U ts'a'abal k'ajóoltbil ba'ax tu ya'alaj wáa ma'ax
yo'olal u k'oja'anil ba'ale' ma' tya'alaj ka'a beeta'aki';

U xóot' ts'iibil k'exa'an DOF 20-03-2014

XXXII. U p'ekta'al wáa ma' u chíimpolta'al u páajtalil
máaxo'ob yaan u k'oja'anil VIH/SIDA;

U xóot' ts'iibil k'exa'an DOF 20-03-2014

Ba'ax unaj u beeta'al ti'al ma' u yantal jumpáaykunajil

XXXIII. U je'ets'él u tuukulil u meyaj jala'ach yéetel u beeta'al je'el bix unaje', le nu'ukbesajo'ob yéetel u láak' u meyajilo'ob jala'ach ka'a áantajak ti'al u yantal u keetil u páajtalil wíinik, yéetel

U xóot' ts'íibil k'exa'an DOF 20-03-2014

XXXIV. Yéetel tuláakal u láak' wáa ba'ax ku béeykunsik jumpáaykunajil je'el bix ku jets'ik artículo 1, u ka'ap'éel chúuka'an xóot' ts'íib, u yóoxp'éel xóot' ts'íibil ti' le a'almaj t'aana'.

U xóot' ts'íibil k'exa'an yéetel juts'a'an DOF 20-03-2014